

Editorial

Especulació financera en els mercats o Banca Ètica ?. Quin paper en tenim les organitzacions socials ?

En les darreres setmanes estem assistint a un autèntic “desideràtum” de fallides bancàries i d’entitats financeres en general que, a més de posar en greu perill el conjunt del sistema econòmic mundial perjudicant a la economia real no especulativa, han provocat el pànic en determinats centres de poder els quals es disposen a intervenir massivament, amb quantiosos recursos públics, es a dir amb recursos de tots, per salvar els desastres provocats pel que ja es coneix com el “capitalisme de casino”. Es d’imaginar que, per part dels governs que per connivència ideològica o per impotència política han tolerat aquestes situacions, aquests recursos públics es restaran de les polítiques públiques socials, de la lluita contra la pobresa i, per suposat, de la cooperació al desenvolupament.

L’actual crisi financera, de les Bosses de valors i dels fons d’inversió, conseqüència de la falta de transparència i d’honestedat dels seus gestors, s’uneix a la crisi energètica derivada del increment dels preus del petroli i a la crisi alimentària originada per l’augment dels preus de les matèries primeres, també provocada per l’actuació incontrolada dels fons d’inversió especulatiu. Aquesta triple crisi del sistema, que posa en evidència les fal·làcies del pensament i les pràctiques neoliberals, ens ha situat en un punt que no té més precedents històrics que la Gran Depressió de 1929, que en el terreny econòmic i social va provocar milions d’aturats, el brutal increment de la pobresa i la fam i l’agudització dels problemes socials. En el terreny polític, la crisi del 29 va generar la feblesa de les democràcies unida a l’ascens dels sistemes totalitaris de caire feixista en la dècada dels anys trenta del segle anterior.

La magnitud de la situació és de tal nivell que el Premi Nobel d’Economia en 2001 i antic economista en cap del Banc Mundial, Joseph Stiglitz, ha declarat en el diari EL PAÍS (21-9-08) que la crisi financera de les darreres setmanes “ha posat de manifest que el model de fonamentalisme de mercat no funciona” per afegir que “la crisi que ha colpejat Wall Street és, per aquell model, el mateix que la caiguda del Mur de Berlín va ser pel comunisme”. Cal sospitar, però, que els teòrics del neoliberalisme i els seus devots practicants no trauran les lliçons oportunes i un cop alguns governs, com l’Administració Bush, els hagin solucionat amb recursos públics aquest desastre, de ben segur que tornaran a actuar amb nous productes financers sofisticats, enginyeries comptables, etc., que al cap i la fi amaguen estafes monumentals com molts i moltes ciutadans malauradament comproven en aquest darrers temps.

En aquest context, quin és el paper de les diverses organitzacions socials crítiques en els seus respectius àmbits amb l’ordre social imposat per la globalització financera neoliberal?

Des de CONOSUD, en tant que Associació de ciutadans i ciutadanes que intentem cercar transformacions socials al Nord i al Sud que vagin en el sentit de construir-hi un món més just i equitatiu, entenem que d'aquesta crisi es poden extraure clarament dues conclusions que, alhora, ens marquen línies de treball social en el nostre espai concret d'actuació:

a) conjuntament amb d'altres organitzacions que comparteixen aquests criteris, cal exigir i pressionar a les autoritats polítiques per la implantació de controls i regulacions sobre els moviments financers, avui en dia absolutament des regulats, que estan posant en perill les condicions materials de vida de milions i milions de persones arreu el món. Aquesta regulació, però, en un món globalitzat no es pot garantir en el pla nacional o dels estats. Renovem, doncs, el nostre convenciment de que solament una Profunda Reforma de l'actual Sistema d'Institucions Internacionals, tal i com promou el Fòrum Ubuntu de Xarxes de la Societat Civil Mundial (www.ubuntu.upc.edu) mitjançant una Campanya permanent amb aquest objectiu (www.reformcampaign.net) a la que es vagin incorporant més i més organitzacions socials, com hem fet des de la nostra Associació, pot conduir-hi a l'establiment d'autoritats públiques regulatòries dels moviments financers a nivell global i al re-disseny d'una nova arquitectura financera internacional més justa i equilibrada que les actuals institucions fracassades (Banc Mundial, FMI, etc.).

b) però com escrivia el poeta Antonio Machado "se hace camino al andar". En aquest sentit i conjuntament amb accions de caire global com les apuntades entenem que hem de treballar en el quotidià per la construcció social una banca ètica i alternativa que, actuant amb criteris professionals, ètics i socials, serveixi de contra model d'aquestes institucions financeres especulatives que ens han portat a la situació actual. En aquesta línia, l'aposta que es fa des del projecte FIARE (www.fiare.org), on CONOSUD ens hem integrat, per a l'articulació d'una banca ètica en Catalunya i en el conjunt de l'Estat vinculada als moviments de banca ètica europeus, constitueix un camí en el que cal aprofundir i dedicar esforços si el que de veritat volem és canviar les coses fugint de la retòrica o de la resignació.

Notícies i activitats:

Brasil: nous projectes legislatius per l'avenç de la economia solidària al país

En els darrers anys la implantació de governs progressistes en Amèrica Llatina està permetent la realització de reformes necessàries per millorar les condicions de vida de milions de persones, alhora que es remouen obstacles estructurals per afavorir una major igualtat i democratització en les seves societats.

Un d'aquests espais socials necessitat de reformes, ajudes i ordenació en Brasil, encara que també en gran part de Amèrica Llatina, és la **Economia Solidària**. El creixement d'aquest sector com moviment -superant la dimensió d'iniciatives aïllades i independents i orientant-se cap a una articulació i configuració de xarxes i espais de acció comuna- dona un salt qualitatiu considerable a partir dels Fòrums Socials Mundials, espai privilegiat on diferents actors, organitzacions, iniciatives i emprendiments comencen a articular-se i organitzar-se en la construcció d'alternatives a les estructures dominants. La importància creixent d'aquest espai social i econòmic alternatiu queda demostrada a partir de l'estudi realitzat en 2006 pel Ministeri de Treball brasiler que mostrava l'existència en aquest país de més de quinze mil emprendiments econòmics populars solidaris (cooperatives, associacions productives, etc) que agrupaven a més de dos milions de persones. Cal assenyalar que, fins ara, la

regulació del cooperativisme a Brasil es basava en una Llei de 1971 imposada en el període més repressiu de la dictadura militar brasilera. Conseqüentment amb aquesta situació, les organitzacions de la economia solidària i particularment UNISOL Brasil (www.unisolbrasil.org.br) han vingut treballant des de el seu origen per la reforma d'aquesta legislació de manera que es possibilités un millor desenvolupament de la economia solidària i alternativa en aquell país.

1.-El president de la República, Luiz Inácio Lula rebent en el Congrés de Diputats en Brasília a una delegació de UNISOL Brasil encapçalada pel seu president Arildo Lopes -en la imatge a l'esquerra de Lula. Les motxilles d'UNISOL com la entregada a Lula, està fabricades en la Cooperativa UNIVENS de Porto Alegre, integrant de la cadena productiva del cotó ecològic "Justa Trama". (Foto UNISOL Brasil).

Fruit d'aquestes reivindicacions i propostes del cooperativisme autèntic brasiler que, entre d'altres organitzacions, representa UNISOL Brasil, el passat mes de juliol el Govern Lula va encaminar para el Congrés Nacional tres projectes de Llei per derogar la legislació cooperativista de la dictadura i aprovar mesures complementàries que afavoreixin la economia solidària. La presentació dels projectes de Llei es va fer després d'una audiència a la directiva d'UNISOL Brasil, organització que ha estat la principal impulsora d'aquestes reformes. Encara que hi ha una important oposició dels sectors parlamentaris vinculats als grans terratinents i a les falses cooperatives agro-exportadores s'espera l'aprovació d'aquestes reformes en el mandat de l'actual govern.

CONOSUD signa un Conveni de col·laboració amb la Corporació Cívica Daniel Guillard (CECAN) de la ciutat de Cali (Colòmbia)

El passat mes de juliol aprofitant una visita a Catalunya de Jose Alberto Tejada Echeverry, president executiu la organització social colombiana "Corporación Cívica Daniel Guillard", amb seu a la ciutat de Cali (Valle del Cauca) i amb la que diversos socis de CONOSUD han col·laborat des de antuvi, la Junta Directiva de la nostra

Associació va mantenir diverses reunions per tal d'aprofundir en el coneixement de la problemàtica que aquest país viu així com per explorar possibilitats de treball en comú. El president de CECAN s'havia desplaçat a Barcelona per a la signatura de diversos convenis de cooperació amb la Generalitat de Catalunya.

Els objectius generals de CECAN en son el de la intervenció social en sectors urbans marginals i populars de la ciutat de Cali i en general d'aquesta zona sud-oriental de Colòmbia (Valle del Cauca). Alhora, CECAN, en tant que organització social, intervé en sectors de la economia informal, microempresarial i de la petita empresa de la economia popular, recolzant accions i estratègies que apunten a la superació de les condicions de marginalitat social, econòmica, tecnològica i cultural, contribuint al millorament de la qualitat de vida i a la consolidació de la participació ciutadana en els espais públics. Actua en aquesta línia, desenvolupant programes concrets de formació de líders comunitaris, de recolzament de microempreses populars, formació professional per dones i joves, programes d'accés al crèdit i al microcrèdit, i en general recolzant iniciatives autogestionades de economia solidària i popular en el camp de la producció industrial i agropecuària, dels serveis i de la vivenda social.

2.- Dos companys de la Junta Directiva de CONOSUD, Santi Serra (esquerra) i Ignacio Abascal (dreta) en Barcelona amb Jose Alberto Tejada, president de la CECAN de Cali (Colòmbia). Foto CONOSUD.

CECAN porta el nom de Daniel Guillard, capellà belga que treballava en sectors marginals de joves de la ciutat de Cali, que va ser assassinat per escamots especials de l'exèrcit colombià en abril de 1985 sense que els seus assassins, coneguts, hagin sofert cap mena de punició per les autoritats colombianes. Una Comissió de defensa dels drets humans en el Parlament europeu recorda també el nom del pare Daniel Guillard.

En base al nivell de coincidències entre CECAN i CONOSUD, manifestat en les diverses reunions que es van mantenir entre les dues entitats, en data del 19 de juliol

es va signar en Barcelona el conveni que regularà les relacions de col·laboració entre ambdues organitzacions. Per a dotar de contingut aquest conveni, en les properes setmanes la Junta Directiva de CONOSUD començarà a treballar un projecte de sensibilització sobre la situació dels drets humans en el Valle del Cauca per tal de contribuir-hi a donar a conèixer entre la nostra ciutadania la deplorable i greu situació que pateix en aquest terreny la població colombiana.

Porto Alegre: la Universitat Federal de Rio Grande do Sul (UFRGS) crea un espai per recolzar projectes de la economia solidària, entre els que figuren projectes en els que col·labora CONOSUD

Als darrers anys, els temes de la Economia Solidària i el cooperativisme popular venen ocupant espais creixents a l'interior de les Universitats brasileres. Això es deu al fet de que, en opinió de molts acadèmics, la universitat té un paper important per afrontar les enormes desigualtats socials i exclusions que marquen l'actual escenari social, econòmic i polític del país. Es considera, d'altra banda, que la economia solidària pot estructurar una via contra-hegemònica per la superació d'aquestes injustícies i per possibilitar nous mecanismes d'organització social, econòmica i política. Amb aquesta orientació, al costat de l'edifici de la Facultat d'Educació de la UFRGS, en el campus centre de Porto Alegre d'aquesta Universitat Federal, serà inaugurat properament el "CONTRAPUNTO" un espai per la salut i el consum responsable, la cultura i el saber. El espai, impulsat pel Núcleo d'Economia Alternativa (NEA) d'aquesta Universitat, comercialitzarà productes d'empreniments solidaris que ja treballen amb el NEA.

3.- Espai construït en la Universitat federal de Porto Alegre, amb materials ecològics i respectuosos amb l'entorn mediambiental, per allotjar iniciatives d'economia solidària i comerç just. (Foto: FBES)

Segons els responsables acadèmics, aquesta "és una iniciativa innovadora dins d'una Universitat amb la que es pretén afrontar les dificultats dels canvis en els paradigmes actuals del consum, alhora que creuen que d'altres institucions d'ensenyament superior s'inspiraran en aquesta idea per tal de reflexionar sobre el mercat i el capital de forma diferent a la dominant". En l'espai s'instal·laran 12 cooperatives de l'àrea de l'artesania i la confecció i quatre d'alimentació de petits productors rurals. D'aquestes

16 cooperatives que s'instal·laran en aquest espai universitari, tres d'elles integrades per dones (UNIVENS-Justa trama, Reciclando pela Vida i Construsol), realitzen activitats que compten amb la col·laboració de CONOSUD mitjançant diversos projectes de col·laboració i cooperació. (Per més informació, en la web del Fòrum Brasileiro d'Economia Solidària, www.fbes.org.br)

CONOSUD finalitza la producció del documental "Història d'una construcció col·lectiva" sobre el cooperativisme social de vivenda per ajuda mútua en Uruguai.

Recentment ha estat conclosa la producció per part de la nostra Associació del documental "Història d'una construcció col·lectiva", explicativa del procés social que desenvolupa el moviment uruguaià de cooperatives de vivenda per ajuda mútua agrupades en la FUCVAM (Federació Uruguaiana de Cooperatives per Ajuda Mútua, www.fucvam.org.uy) . La producció del documental per part de CONOSUD ha estat possible gràcies a la col·laboració econòmica de les cooperatives catalanes de vivenda PROHA, PORFONT i SUMA i de la societat gestora SOGEUR que van conveniar amb la nostra Associació el finançament de la producció.

Per la producció, CONOSUD ha comptat amb la col·laboració de l'arquitecte i professor de la Universitat Politècnica de Catalunya, Pedro Lorenzo, així com de Walter Kruk i Benjamin Nahoum, arquitecte i enginyer respectivament, professors de la Universitat de la República, de Montevideo i assessors de FUCVAM. En les properes setmanes la Junta Directiva realitzarà la programació de les activitats de difusió i sensibilització sobre aquest moviment. En aquestes activitats es compta con la col·laboració de diversos ajuntaments i comunitats d'uruguaians en Catalunya.

Setmana de la Solidaritat i Fira de la Solidaritat en Badalona: CONOSUD participarà amb diverses activitats i estand a la Fira

La Mostra d'entitats de la Mercè de Barcelona, els dies 20 i 21 de setembre, on CONOSUD va participar amb un estand, ha estat el tret de sortida de nombroses setmanes i fires de solidaritat que tradicionalment organitzen a la tardor diversos Ajuntaments catalans per tal d'explicar als ciutadans les seves polítiques públiques de cooperació al desenvolupament, alhora que les ONGDs expliquen també les seves activitats, complint així un "deure" moral d'informació quan es reben fons públics.

Del 26 de setembre al 5 d'octubre es realitza a Badalona la Setmana de la Solidaritat i la XVI Fira de la Solidaritat (4 i 5 d'octubre). El grup local de CONOSUD, a més de participar a un estand informatiu de les seves activitats, participarà en la Setmana amb una acte sobre la cadena productiva solidària del cotó ecològic "Justa Trama" (el dia 2 d'octubre). Així mateix, a proposta del grup local de CONOSUD, l'acte central de la Fira consistirà en una conferència de Sergi Rovira, del Fòrum UBUNTU (www.ubuntu.upc.edu) sobre la importància de una reforma profunda del sistema d'institucions internacionals per tal de poder assolir els Objectius del Mil·lenni. D'altre banda el grup de batucada BATEK, del que formen part alguns joves socis de CONOSUD, contribuirà a la part lúdica d'aquesta Fira de Badalona.

En les properes setmanes estan previstes d'altres Fires de Solidaritat on els grups territorials de socis i sòcies de CONOSUD participaran amb estands informatius i d'altres activitats: Vilanova i la Geltrú (4 d'octubre), Sant Pere de Ribes (11 d'octubre), Fòrum de la Solidaritat de Manresa (18 d'octubre) i Sitges (19 d'octubre).

Àrea d'organització i comunicació CONOSUD (26-9-08)